

Tilburg University

Cannabis conclusie A-G

Dusarduijn, Sonja

Published in:
NLFiscaal

Publication date:
2019

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Dusarduijn, S. (2019). Cannabis conclusie A-G. 1501. Case note on: Advocaat - Generaal, 31/05/19, 18/04241, ECLI:NL:PHR:2019:578 *NLFiscaal*, 4(27), 3-5.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

NLF 2019/1501

Kosten van op voorschrift arts in eigen beheer geteelde cannabis aftrekbaar

A-G 31 mei 2019, 18/04241, ECLI:NL:PHR:2019:578

Belastingtijdvak 2012-2013

Wetsartikel(en) 6.17 Wet IB 2001

Formele relaties

Hof Amsterdam: ECLI:NL:GHAMS:2018:3720

Rechtbank Noord-Holland: ECLI:NL:RBNHO:2017:2765

Rechtbank Noord-Holland: ECLI:NL:RBNHO:2016:9505

SAMENVATTING

X (belanghebbende) lijdt sinds 1991 aan een ernstige vorm van de ziekte van Crohn. X heeft geen of onvolgende baat bij reguliere geneesmiddelen, inclusief bij de apotheek verkrijgbare variëteiten van medicinale cannabis. Haar artsen hebben haar het gebruik voorgeschreven van een andere soort van cannabis. Deze is niet bij apotheken verkrijgbaar en moet zij zelf telen.

X heeft de kosten van de teelt en het gebruik van die cannabis in haar aangiften IB/PVV 2012 en 2013 aangemerkt als aftrekbare 'specifieke zorgkosten'. Volgens de Inspecteur zijn de kosten niet aftrekbaar, omdat de cannabis niet is verstrekt door een arts of apotheker. Anders dan Rechtbank Noord-Holland was Hof Amsterdam het met de Inspecteur eens. X heeft daarop cassatieberoep ingesteld.

A-G Niessen merkt op dat de aftrek voor 'specifieke zorgkosten' tot doel heeft onder meer chronisch zieken en gehandicapten financieel tegemoet te komen. Daarbij past het om aftrek toe te staan voor kosten van niet-reguliere geneesmiddelen die door een arts zijn voorgeschreven, ook als deze genees-

middelen niet zijn verstrekt door een arts of apotheker. De A-G wijst erop dat het telen en/of voorhanden hebben van cannabis in individuele gevallen niet strafrechtelijk wordt vervolgd onder zeer bijzondere omstandigheden, zoals wanneer er niet een alternatief geneesmiddel beschikbaar is.

De A-G adviseert de Hoge Raad om het cassatieberoep gegrond te verklaren.

NOOT

Cannabis

Sinds september 2003 is via Nederlandse apothekers op recept medicinale cannabis verkrijgbaar. Die cannabis klinkt als een bijzondere soort, maar vertoont geen enkel verschil met de 'gewone', recreatieve cannabis verkrijgbaar in coffeeshops. Beide cannabisvarianten bevatten exact dezelfde werkzame middelen.¹ In het recht is het verschil echter aanzienlijk. Waar bezit, handel, verkoop en productie van cannabisproducten strafbaar is, geldt immers een nadrukkelijke uitzondering voor cannabis voor medische doeleinden.² Ook fiscaal zijn er verschillen: alleen de uitgaven voor cannabis aangeschaft op voorschrift van een arts komen in aanmerking voor aftrek op grond van artikel 6.17, lid 1, onderdeel c, Wet IB 2001.³ Er moet dan sprake zijn van 'farmaceutische hulpmiddelen verstrekt op voorschrift van een arts'. Over die verwoording wordt getwist in deze zaak, aangespannen door een belanghebbende die lijdt aan een ernstige vorm van de ziekte van Crohn.⁴ Zij heeft in haar aangiften 2012 en 2013 aftrekbare kosten opgevoerd inzake zelfgekweekte cannabis en voor elders gekochte cannabis en cannabisolie, een aftrek die door Hof Amsterdam werd geweigerd. In deze noot ga ik alleen in op de reikwijdte van het wettelijke voorschrift voor aftrekbaarheid, de verworpen beroepen op het gelijkheidsbeginsel en andere grondrechten laat ik onbesproken.⁵

¹ Zoals THC (tetrahydrocannabinol), een middel dat een rol speelt bij pijn en depressie.

² Het bezit van 5 gram niet-medicinale cannabis voor eigen gebruik is strafbaar, maar leidt niet tot vervolging.

³ Vgl. Rechtbank Haarlem 14 juni 2006, 05/929, ECLI:NL:RBHAA:2006:BA9589.

⁴ De ziekte van Crohn is een chronische ontstekingsziekte van de darm.

⁵ Zie punt 3.31 tot en met 3.39 van de conclusie.

Zelfkweek en/of apotheek

Centraal in deze zaak staat de aftrekbaarheid van kosten van de zelfgekweekte cannabis. Die discussie betreft niet het voorschriftvereiste: verschillende artsen hebben deze zelfkweek immers voorgeschreven.⁶ Belanghebbende ontvangt zelfs bijzondere bijstand voor de kosten van deze zelfgekweekte medicinale cannabis.⁷ In de ogen van cannabis-leken is dat opmerkelijk. De cannabisplant kent echter zo'n 700 verschillende variëteiten met uiteenlopende werking. Via de apotheek worden door de 'hofleverancier' van medicinale cannabis slechts vier variëteiten beschikbaar gesteld.⁸ Mede gezien de individuele gevoeligheid voor de verschillende effecten kan daarom op medische gronden een voorkeur bestaan voor zelfgekweekte cannabis. Zoals een geraadpleegde deskundige stelt geldt dat belanghebbende 'na uitgebreide experimenten nu een variëteit kweekt die een optimale balans biedt tussen de verschillende door haar gewenste effecten'.⁹

De kosten van deze zelfkweek komen volgens Rechtbank Noord-Holland als specifieke zorgkosten voor aftrek in aanmerking.¹⁰ Hof Amsterdam ziet dat anders.¹¹ Hoewel door het Hof wordt erkend dat de zelfgekweekte cannabis kwalificeert als geneesmiddel, zou dit middel niet zijn 'verstrekt' op voorschrift van een arts. De tekstuele uitleg van het woord 'verstrekt' impliceert volgens het Hof dat het middel niet in eigen beheer kan en mag worden vervaardigd; het middel moet worden verkregen uit handen van arts of apotheker.

De letter van het woord of wat daarachter schuilt

Deze uitleg van het Hof houdt geen rekening met de beperkt verkrijgbare soorten in de apotheek en staat boven-

dien op gespannen voet met de ratio van artikel 6.17 Wet IB 2001, het bieden van een tegemoetkoming voor:

'onvermijdelijke uitgaven, die het gevolg zijn van omstandigheden welke algemeen als persoonlijk onheil voor de betrokkene worden gezien en die, mede door hun financiële omvang, de betrokkene in een bijzondere positie plaatsen, wat zijn betalingspositie betreft'.¹²

Binnen deze doelstelling past aftrek voor kosten van niet-reguliere geneesmiddelen voorgeschreven door een arts, ook als deze niet letterlijk zijn 'verstrekt' door een arts of apotheker. Terecht gaat A-G Niessen in op deze spanning tussen woord en bedoeling. Hij concludeert dat de taalkundige uitleg van het Hof weliswaar tegemoetkomt aan de controledoelstelling van de rechtsregel, maar niet aan de ratio ervan. Bedoeld is immers om geen belasting te heffen over dat deel van het inkomen dat noodzakelijkerwijs moet worden besteed aan uitgaven wegens ziekte of invaliditeit. In deze situatie is daarom een ruime uitleg van het woord 'verstrekt' wenselijk. Die ruime uitlegging benadert de ratio van de regeling over specifieke zorgkosten het meest en maakt bovendien controle niet onmogelijk. In de voorschriften van de arts is het gebruik per dag immers precies vermeld.¹³ Het beroep van belanghebbende op dit onderdeel wordt daarom door de AG — terecht — gegrond verklaard.

Gekochte cannabis[olie]

Belanghebbende heeft ook kosten opgevoerd voor gekochte cannabis en cannabisolie, kosten die noodzakelijk waren vanwege misoogsten. Die aankopen hebben plaatsgevonden in coffeeshops en in het illegale circuit.¹⁴ Eerder oordeelde de Rechtbank dat ook deze kosten voor

⁶ Zie punt 2.10 en 2.11 van de conclusie.

⁷ Zie CRvB 28 juli 2011, 09-5890 WWB en 09-5919 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BR3948. In de periode van maart 2006 tot en met maart 2012 wordt jaarlijks € 6.000 bijstand verleend in verband met de zelfgekweekte cannabis. Deze bijstand is in mindering gebracht op de opgevoerde kosten.

⁸ Medicinale cannabis wordt gekweekt door Bedrocan op een geheime locatie in Veendam.

⁹ Punt 2.9 van de conclusie.

¹⁰ Rechtbank Noord-Holland 10 april 2017, 16/838, ECLI:NL:RBNHO:2017:2765, NLF 2017/0880.

¹¹ Hof Amsterdam 23 augustus 2018, 17/00270, 17/00271, 17/00273 en 17/00274, ECLI:NL:GHAMS:2018:3720, NLF 2018/2231.

¹² Punt 3.18 van de conclusie, verwijzend naar de memorie van toelichting bij het wetsontwerp 'Wet inkomstenbelasting 1964', Kamerstukken II 1958/59, 5380, 3, p. 44 r.k.

¹³ De ruime uitleg komt evenmin in strijd met de Opiumwet, zie punt 3.26 van de conclusie.

¹⁴ De aanwezigheid van betaalbewijzen kan ik niet herleiden uit de conclusie.

af trek in aanmerking kwamen. Omdat de doktersvoorschriften alleen zien op zelfgekweekte cannabis, oordeelt het Hof echter dat deze kosten niet als aftrekbare zorgkosten kwalificeren. Ook hier een strikte redenering. De A-G stelt evenwel dat het Hof buiten de rechtsstrijd zou zijn getreden. Er zou kennelijk sprake zijn van een eigen medisch oordeel over de geschiktheid van de cannabis, hoewel de Inspecteur daarover niets aannemelijk maakte.¹⁵ Mede door de beknoptheid van dit onderdeel uit de conclusie is dit een wat raadselachtig betoog. Ook op dit punt wordt het beroep van de belanghebbende gegrond verklaard, hoewel de redenering van het Hof ook gedragen wordt door een tekstuele uitleg van het voorschrift zelf. Hier had de A-G wat minder beknopt mogen argumenteren.

Voor beide elementen van artikel 6.17 Wet IB 2001 — de kosten van zelfkweek en de overige aanschafkosten — zullen we na deze conclusie het oordeel van de Hoge Raad moeten afwachten.

Sonja Dusarduijn

Tilburg University

BRON ECLI:NL:PHR:2019:578

Samenvatting van A-G

A-G Niessen heeft conclusie genomen in de zaak met nummer 18/04241. Het geschil in cassatie betreft in hoofdzaak de vraag of cannabis die zelfgekweekt is kan worden aangemerkt als farmaceutisch hulpmiddel verstrekt op voorschrift van een arts.

De belanghebbende lijdt aan een ernstige vorm van de ziekte van Crohn. Zij heeft geen of onvoldoende baat bij reguliere geneesmiddelen, inclusief bij de apotheek verkrijgbare variëteiten van medicinale cannabis. Haar artsen hebben haar het gebruik voorgeschreven van een andere soort van cannabis. Deze is niet bij apotheken verkrijgbaar en moet zij zelf telen.

Zij geeft de kosten van de teelt en het gebruik van die cannabis in haar aangifte inkomstenbelasting aan als aftrekbare 'specifieke zorgkosten'. De belastinginspecteur meent dat die kosten niet aftrekbaar zijn omdat de cannabis niet is verstrekt door een arts of apotheker. De Rechtbank was het met belanghebbende eens, het Hof

niet. De belanghebbende heeft vervolgens beroep in cassatie ingesteld bij de Hoge Raad.

A-G Niessen merkt op dat de aftrek voor 'specifieke zorgkosten' tot doel heeft onder meer chronisch zieken en gehandicapten financieel tegemoet te komen. Daarbij past het om aftrek toe te staan voor kosten van niet-reguliere geneesmiddelen die door een arts zijn voorgeschreven, ook als deze geneesmiddelen niet zijn verstrekt door een arts of apotheker. De A-G wijst erop dat het telen en/of voorhanden hebben van cannabis in individuele gevallen niet strafrechtelijk wordt vervolgd onder zeer bijzondere omstandigheden zoals wanneer niet een alternatief geneesmiddel beschikbaar is.

De conclusie strekt ertoe dat het beroep in cassatie van belanghebbende gegrond dient te worden verklaard.

¹⁵ Punt 3.28-3.30 van de conclusie.